

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമാസമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ യുദ്ധകാണ്ഡേ

॥ ദ്വ്യധികശതതമഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

॥ ദ്വ്യാധികശതതമഃ സർഗഃ ॥

ഇന്ദ്രപ്രഹീതം രഥമാരുഘസ്യ രാമസ്യ രാവണേന സഹ യുദ്ധം

ലക്ഷ്മണേന തു തദ് വാക്യ -
മുക്തം ശ്രുത്വാ സ രാഘവഃ |
സന്ദധേ പരവീരഘോ
ധനുരാദായ വീര്യവാൻ || 6.102.1 ||

രാവണായ ശരാൻ ഘോരാൻ
വിസസർജ്ജ ചമുടുവേ |
അമാന്യം രഥമാസ്ഥായ
രാവണോ രാക്ഷസാധിപഃ || 6.102.2 ||

അഭ്യധാവത കാകുത്സ്മം
സ്വർഭാനുരിവ ഭാസ്കരം |
ദശഗ്രീവോ രഥസ്ഥസ്തു
രാമം വഭ്രജോപമൈഃ ശരൈഃ |
ആജഘാന മഹാശൈലം
ധാരാഭിരിവ തോയഭഃ || 6.102.3 ||

ദീപ്തപാവകസങ്കാശൈഃ
ശരൈഃ കാഞ്ചനഭൂഷണൈഃ |

അഭ്യവർഷദ് രണേ രാമോ
ദശഗ്രീവം സമാഹിതഃ || 6.102.4 ||

ഭൂമൗ സ്ഥിതസ്യ രാമസ്യ
രഥസ്ഥസ്യ സ രക്ഷസഃ |
ന സമം യുദ്ധമിത്യാഹു -
ർഭേവഗന്ധർവകിന്നരാഃ || 6.102.5 ||

തതോ ദേവവരഃ ശ്രീമാ -
ന്ശ്രോത്യാ തേഷാം വചോദ്യുതം |
ആഹുയ മാതലിം ശക്രോ
വചനം ചേദമബ്രവീത് || 6.102.6 ||

രഥേന മമ ഭൂമിഷും
ശീഘ്രം യാഹി രഘുത്തമം |
ആഹുയ ഭൂതലം യാതഃ
കുരു ദേവഹിതം മഹത് || 6.102.7 ||

ഇത്യുക്തോ ദേവരാജേന
മാതലിർദേവസാരഥിഃ |
പ്രണമ്യ ശിരസാ ദേവം
തതോ വചനമബ്രവീത് || 6.102.8 ||

ശീഘ്രം യാസ്യാമി ദേവേന്ദ്ര
സാരഥ്യം ച കരോമ്യഹം |
തതോ ഹയൈശ്ച സംയോജ്യ
ഹരിതൈഃ സ്യന്ദനോത്തമം || 6.102.9 ||

തതഃ കാഞ്ചനചിത്രാംഗഃ
കിങ്കിണീശതഭൂഷിതഃ |

തരുണാദിത്യസങ്കാശോ
 വൈദൂർയമയകുബരഃ |
 സദശ്ശൈഃ കാഞ്ചനാപിയൈ -
 ര്യുക്തഃ ശ്വേതപ്രകീർണകൈഃ || 6.102.10 ||

ഹരിഭിഃ സൂർയസങ്കാശൈഃ -
 രഹേമജ്ജാലവിഭൂഷിതൈഃ |
 രുക്മവേണുധ്വജഃ ശ്രീമാൻ
 ദേവരാജരഥോ വരഃ || 6.102.11 ||

ദേവരാജേന സന്ദിഷ്ടോ
 രഥമാരുഹ്യ മാതലിഃ |
 അഭ്യവർത്ത കാകുത്സ്മ -
 മവതീർയ ത്രിവിഷ്ടപാത് || 6.102.12 ||

അബ്രവീച്ച തദാ രാമം
 സപ്രതോദോ രഥേ സ്ഥിതഃ |
 പ്രാഞ്ജലിർമാതലിർവാക്യം
 സഹസ്രാക്ഷസ്യ സാരഥിഃ || 6.102.13 ||

സഹസ്രാക്ഷേണ കാകുത്സ്മ
 രഥോഽയം വിജയായ തേ |
 ദത്തസ്തവ മഹാസത്ത
 ശ്രീമൺശത്രുനിബർഹണ || 6.102.14 ||

ഇദമൈന്ദ്രം മഹച്ചാപം
 കവചം ചാഗ്നിസന്നിഭം |
 ശരാശ്ചാദിത്യസങ്കാശാഃ
 ശക്തിശ്ച വിമലാ ശിവാ || 6.102.15 ||

ആരുഹ്യേമം രഥം വീര
 രാക്ഷസം ജഹി രാവണം |
 മയാ സാരമിനാ ദേവ
 മഹേന്ദ്ര ഇവ ദാനവാൻ || 6.102.16 ||

ഇത്യുക്തഃ സമ്പരിക്രമ്യ
 രഥം തമഭിവാദ്യ ച |
 ആരുരോഹ തദാ രാമോ
 ലോകാൻ ലക്ഷ്മാ വിരാജയൻ || 6.102.17 ||

തദ് ബഭൗ ചാദ്ഭൂതം യുദ്ധം
 ദൈവരഥം രോമഹർഷണം |
 രാമസ്യ ച മഹാബാഹോ
 രാവണസ്യ ച രക്ഷസഃ || 6.102.18 ||

സ ഗാന്ധർവേണ ഗാന്ധർവം
 ദൈവം ദൈവേന രാഘവഃ |
 അസ്രൂം രാക്ഷസരാജസ്യ
 ജഘാന പരമാസ്രൂവിത് || 6.102.19 ||

അസ്രൂം തു പരമം ഘോരം
 രാക്ഷസം രാക്ഷസാധിപഃ |
 സസർജ പരമക്രൂദ്ധഃ
 പുനരേവ നിശാചരഃ || 6.102.20 ||

തേ രാവണധനുർമുക്താഃ
 ശരാഃ കാഞ്ചനഭൂഷണാഃ |
 അഭ്യവർത്തന്ത കാകുത്സ്മം
 സർപാ ഭൂത്യാ മഹാവിഷാഃ || 6.102.21 ||

തേ ദീപ്തവദനാ ദീപ്തം
 വമന്തോ ജ്വലനം മുഖൈഃ |
 രാമമേവാഭ്യവർത്തന്ത
 വ്യാദിതാസ്യാ ഭയാനകാഃ || 6.102.22 ||

തൈർവാസുകിസമസ്തർശൈ -
 രീദീപ്തഭോഗൈർമഹാവിഷൈഃ |
 ദിശശ്ച സന്തതാഃ സർവാ
 വിദിശശ്ച സമാവൃതാഃ || 6.102.23 ||

താൻ ദൃഷ്ട്യാ പന്നഗാൻ രാമഃ
 സമാപതത ആഹവേ |
 അസ്രൂം ഗാരുന്മതം ഘോരം
 പ്രാദുശ്ചക്രേ ഭയാവഹം || 6.102.24 ||

തേ രാഘവധനുർമുക്താ
 രുക്മപുംവാഃ ശിഖിപ്രഭാഃ |
 സുപർണാഃ കാഞ്ചനാ ഭൂത്യാ
 വിചേരൂഃ സർപശത്രവഃ || 6.102.25 ||

തേ താൻ സർവാൺശരാഞ്ജുഘ്നുഃ
 സർപരുപാൻ മഹാജവാൻ |
 സുപർണരുപാ രാമസ്യ
 വിശിവാഃ കാമരുപിണഃ || 6.102.26 ||

അസ്രൂ പ്രതിഹതേ ക്രുദ്ധോ
 രാവണോ രാക്ഷസാധിപഃ |
 അഭ്യവർഷത് തദാ രാമം
 ഘോരാഭിഃ ശരവൃഷ്ടിഭിഃ || 6.102.27 ||

തതഃ ശരസഹസ്രേണ
 രാമമക്ലിഷ്ടകാരിണം |
 അർദയിത്യാ ശരൗഘേണ
 മാതലിം പ്രത്യവിയ്യത || 6.102.28 ||

ചിച്ഛേദ കേതുമുദ്രിശ്യ
 ശരേണൈകേന രാവണം |
 പാതയിത്യാ രഥോപസ്ഥേ
 രഥാത് കേതും ച കാഞ്ചനം || 6.102.29 ||

ഐന്ദ്രാനപി ജഘാനാശ്യാ -
 ണ്ശാരജാലേന രാവണം |
 വിഷേദുർദേവഗന്ധർവ -
 ചാരണാ ദാനവൈഃ സഹ || 6.102.30 ||

രാമമാർതം തദാ ദൃഷ്ട്യാ
 സിദ്ധാശ്ച പരമർഷയഃ |
 വ്യഥിതാ വാനരേന്ദ്രാശ്ച
 ബഭൂവുഃ സവിഭീഷണാഃ || 6.102.31 ||

രാമചന്ദ്രമസം ദൃഷ്ട്യാ
 ഗ്രന്ഥം രാവണരാഹുണാ |
 പ്രാജാപത്യം ച നക്ഷത്രം
 രോഹിണീം ശശിനഃ പ്രിയാം || 6.102.32 ||

സമാക്രമ്യ ബുധസ്തസ്ഥൗ
 പ്രജാനാമഹിതാവഹഃ |
 സധൂമപരിവൃത്തോർമിഃ
 പ്രജ്ജലന്നിവ സാഗരഃ || 6.102.33 ||

ഉത്പപാത തദാ ക്രൂദ്ധഃ
 സ്വൃശന്നിവ ദിവാകരം |
 ശസ്ത്രവർണഃ സുപരുഷോ
 മന്ദശ്ശീർദിവാകരഃ || 6.102.34 ||

അദ്യശ്യത കബന്ധാങ്കഃ
 സംസക്തോ ധൂമകേതുനാ |
 കോസലാനാം ച നക്ഷത്രം
 വ്യക്തമിന്ദ്രാഗ്നിദൈവതം || 6.102.35 ||

ആഹത്യാംഗാരകസ്സന്ധൗ
 വിശാവമപി ചാഞ്ചരേ |
 ദശാസ്യോ വിംശതിഭുജഃ
 പ്രഗൃഹീതശരാസനഃ || 6.102.36 ||

അദ്യശ്യത ദശഗ്രീവോ
 മൈനാക ഇവ പർവതഃ |
 നിരസ്യമാനോ രാമസ്തു
 ദശഗ്രീവേണ രക്ഷസാ || 6.102.37 ||

നാശക്നോദദിസന്ധാതും
 സായകാൻ രണമൂർധനി |
 സ കൃത്യാ ഭൂകൂടിം ക്രൂദ്ധഃ
 കിഞ്ചിത് സംരക്തലോചനഃ || 6.102.38 ||

ജഗാമ സുമഹാക്രോധം
 നിർദഹന്നിവ രാക്ഷസാൻ |
 തസ്യ ക്രൂദ്ധസ്യ വദനം
 ദൃഷ്ട്വാ രാമസ്യ ധീമതഃ |

സർവഭൂതാനി വിത്രേസുഃ
പ്രാകമ്പത ച മേദിനീ || 6.102.39 ||

സിംഹശാർഭൂലവാംചൈരലഃ
സഞ്ചചാല ചലദ് ഭൂമഃ |
ബഭൂവ ചാപി ക്ഷുഭിതഃ
സമുദ്രഃ സരിതാം പതിഃ || 6.102.40 ||

ഖരാശ്ച ഖരനിർഘോഷാ
ഗഗനേ പരുഷാ ഘനാഃ |
ഔത്പാതികാശ്ച നർദന്തഃ
സമന്താത് പരിചക്രമുഃ || 6.102.41 ||

രാമം ദൃഷ്ട്വാ സുസക്രൂദ്ധ -
മുത്പാതാംശ്ചൈവ ദാരുണാൻ |
വിത്രേസുഃ സർവഭൂതാനി
രാവണസ്യാഭവദ് ഭയം || 6.102.42 ||

വിമാനസ്ഥാസ്തദാ ദേവാ
ഗന്ധർവാശ്ച മഹോരഗാഃ |
ഋഷിദാനവദൈത്യാശ്ച
ഗരുന്മന്തശ്ച ഖേചരാഃ || 6.102.43 ||

ദദ്യൂശൂന്യേ തദാ യുദ്ധം
ലോകസംവർതസംസ്ഥിതം |
നാനാപ്രഹരണൈർഭീമൈഃ
ശൂരയോഃ സമ്പ്രയുധ്യതോഃ || 6.102.44 ||

ഊചുഃ സുരാസുരാഃ സർവേ
തദാ വിഗ്രഹമാഗതാഃ |

പ്രേക്ഷമാണാ മഹായുദ്ധം
വാക്യം ഭക്ത്യ പ്രഹൃഷ്ടവത് || 6.102.45 ||

ദശഗ്രീവം ജയേത്യാഹു -
രസുരാഃ സമവസ്ഥിതാഃ |
ദേവാ രാമമഥോചുസ്തേ
ത്വം ജയേതി പുനഃ പുനഃ || 6.102.46 ||

ഏതസ്മിന്നന്തരേ ക്രോധാദ്
രാഘവസ്യ ച രാവണഃ |
പ്രഹർതുകാമോ ദുഷ്ടാത്മാ
സ്സ്യശൻ പ്രഹരണം മഹത് || 6.102.47 ||

വജ്രസാരം മഹാനാദം
സർവശത്രുനിബർഹണം |
ശൈലശൃംഗനിഭൈഃ കൂടൈ -
ശ്ചിത്തദൃഷ്ടിഭയാവഹം || 6.102.48 ||

സധുമമിവ തീക്ഷ്ണാഗ്രം
യുഗാന്താഗ്നിചയോപമം |
അതിരൗദ്രമനാസാദ്യം
കാലേനാപി ദുരാസദം || 6.102.49 ||

ത്രാസനം സർവഭൂതാനാം
ദാരണം ദേദനം തഥാ |
പ്രദീപ്ത ഇവ രോഷേണ
ശൂലം ജഗ്രാഹ രാവണഃ || 6.102.50 ||

തച്ഛൂലം പരമക്രൂദ്ധോ
ജഗ്രാഹ യുധി വീര്യവാൻ |

അനീകൈഃ സമരേ ശൂരൈ
രാക്ഷസൈഃ പരിവാരിതഃ || 6.102.51 ||

സമുദ്യമ്യ മഹാകായോ
നനാദ യുധി ദൈരവം |
സംരക്തനയനോ രോഷാത്
സ്വസൈന്യമഭിഹർഷയൻ || 6.102.52 ||

പൃഥിവിം ചാന്തരിക്ഷം ച
ദിശശ്ച പ്രദിശസ്തഥാ |
പ്രാകമ്പയത് തദാ ശബ്ദോ
രാക്ഷസേന്ദ്രസ്യ ദാരुണഃ || 6.102.53 ||

അതികായസ്യ നാദേന
തേന തസ്യ ദുരാത്മനഃ |
സർവഭൂതാനി വിത്രേസുഃ
സാഗരശ്ച പ്രചുക്ഷുഭേ || 6.102.54 ||

സ ഗൃഹീത്യാ മഹാവിർയഃ
ശൂലം തദ് രാവണോ മഹത് |
വിനദ്യ സുമഹാനാദം
രാമം പരുഷമബ്രവീത് || 6.102.55 ||

ശൂലോഽയം വജ്രസാരസ്തേ
രാമ രോഷാൻമയോദ്യതഃ |
തവ ഭ്രാതൃസഹായസ്യ
സദ്യഃ പ്രാണാൻ ഹരിഷ്യതി || 6.102.56 ||

രക്ഷസാമദ്യ ശൂരാണാം
നിഹതാനാം ചമുദുഖേ |

ത്യാം നിഹത്യ രണശ്ലാഘിൻ
കരോമി തരസാ സമം || 6.102.57 ||

തിഷ്ഠേദാനീം നിഹൻമി ത്യാ -
മേഷ ശുലേന രാഘവ |
ഏവമുക്ത്യാ സ ചികേഷപ
തച്ഛൂലം രാക്ഷസാധിപഃ || 6.102.58 ||

തദ് രാവണകരാൻമുക്തം
വിദ്യുൻമാലാസമാവൃതം |
അഷ്ടഘണ്ടം മഹാനാദം
വിയദ്ഗതമശോഭത || 6.102.59 ||

തച്ഛൂലം രാഘവോ ദൃഷ്ട്യാ
ജ്വലന്തം ഘോരദർശനം |
സസർജ്ജ വിശിഖാൻ രാമ -
ശ്യാപമായദ്യ വീര്യവാൻ || 6.102.60 ||

ആപതന്തം ശരൗഘേണ
വാരയാമാസ രാഘവഃ |
ഉത്പതന്തം യുഗാന്താഗ്നിം
ജ്വലൗഘൈരിവ വാസവഃ || 6.102.61 ||

നിർദദാഹ സ താൻ ബാണാൻ
രാമകാർമുകനിഃസൃതാൻ |
രാവണസ്യ മഹാങ്ശൂലഃ
പതംഗാനിവ പാവകഃ || 6.102.62 ||

താൻ ദൃഷ്ട്യാ ദന്ധസാദ്ഭൂതാ -
ങ്ശൂലസംസ്തർശചൂർണിതാൻ |

സായകാനന്തരിക്ഷസ്ഥാൻ
രാഘവഃ ക്രോധമാഹരത് || 6.102.63 ||

സ താം മാതലിനാ നീതാം
ശക്തിം വാസവസമ്മതാം |
ജഗ്രാഹ പരമക്രൂദ്ധോ
രാഘവോ രഘുനന്ദനഃ || 6.102.64 ||

സാ തോലിതാ ബലവതാ
ശക്തിർഘണ്ടാകൃതസ്വനാ |
നഭഃ പ്രജ്യാലയാമാസ
യുഗാന്തോൽകേവ സപ്രഭാ || 6.102.65 ||

സാ ക്ഷിപ്താ രാക്ഷസേന്ദ്രസ്യ
തസ്തിംശൂലേ പപാത ഹ |
ഭിന്നഃ ശക്ത്യാ മഹാഞ്ശൂലോ
നിപപാത ഗതദ്യുതിഃ || 6.102.66 ||

നിർബിഭേദ തതോ ബാണൈ -
ർഹയാനസ്യ മഹാജവാൻ |
രാമസ്തീക്ഷ്ണൈർമഹാവേഗൈ -
ർവജ്രകൽപൈരജിഹ്വൈഃ || 6.102.67 ||

നിർബിഭേദോരസി തദാ
രാവണം നിശിതൈഃ ശരൈഃ |
രാഘവഃ പരമായത്തോ
ലലാഭേ പത്രിഭിസ്ത്രിഭിഃ || 6.102.68 ||

സ ശരൈർഭിന്നസർവാംഗോ
ഗാത്രപ്രസൂതശോണിതഃ |

രാക്ഷസേന്ദ്രഃ സമൂഹസ്ഥഃ

ഘൂൽലാശോക ഇവാബഭൗ ||6.102.69 ||

സ രാമബാണൈരതിവിദ്ധഗാത്രോ

നിശാചരേന്ദ്രഃ ക്ഷതജാർദ്രഗാത്രഃ |

ജഗാമ വേദം ച സമാജമധ്യേ

ക്രോധം ച ചക്രേ സുദ്യശം തദാനീം ||6.102.70 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
യുദ്ധകാണ്ഡേ ദ്വ്യധികശതതമഃ സർഗഃ ||